

BÜRKÜT

www.burkutdergisi.com

Türk Dünyası Dergisi

Araştırma Makalesi

BÜRKÜT

Makale Geliş Tarihi: 07.05.2025

Journal of Turkish World

Makale Kabul Tarihi: 12.05.2025

Katanalp, U. M. (2025). Okul yöneticilerinin okullarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili karşılaştıkları sorunların tespitine yönelik bir çalışma. *Bürküt Türk Dünyası Dergisi*, 4(1), 104-122. <http://dx.doi.org/10.56210/burkut67>

OKUL YÖNETİCİLERİNİN OKULLARDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN TESPİTİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

Öğr. Uğur Mert KATANALP

Kafkas Üniversitesi umkatanalp@gmail.com ORCID

Öz

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının temel bileşenlerinden biri, önleyici önlemlerin hayata geçirilmesidir. Özellikle eğitim kurumlarında meydana gelen iş kazalarına ilişkin veriler sistematik biçimde analiz edilerek istatistiksel raporlar hazırlanmalı; bu raporlar doğrultusunda kazaların kökeninde yatan nedenler belirlenmeli ve benzer olayların tekrarını engellemeye yönelik stratejiler geliştirilmelidir. Bu kapsamda, okul yönetimlerinin düzenli aralıklarla değerlendirme toplantıları yapması ve alınması gereken önlemleri tartışması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca okul çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği konusunda kapsamlı bir eğitim sürecinden geçirilmesi zorunludur. Personelin, eğitim kurumlarında karşılaşılabilecek potansiyel tehlike ve riskler hakkında bilinçlendirilmesi ve bu doğrultuda risk azaltıcı uygulamaların gündeme alınması gerekmektedir. Söz konusu önleyici faaliyetler sayesinde iş kazası olasılığı önemli ölçüde azaltılmakta ve daha güvenli bir çalışma ortamı sağlanmaktadır. Yapılan çalışmada da okullarda iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada yöntem olarak literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Bunun için yerli ve yabancı kaynaklara ulaşılmış; okul sağlığı, okul güvenliği, iş sağlığı ve güvenliği temalarında alanda yayınlanmış çalışmalara ulaşılmıştır. Bu çalışma ile verilen kavramlar açıklanmaya çalışılmış, sağlıklı okul ve güvenli okul için yapılması gereken çalışmalar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sağlıklı okul, güvenli okul, iş sağlığı ve güvenliği.

STUDY TO DETERMINE THE PROBLEMS FACED BY SCHOOL ADMINISTRATORS REGARDING OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY IN SCHOOLS

Abstract

One of the main components of occupational health and safety practices is the implementation of preventive measures. In particular, data on occupational accidents occurring in educational institutions should be systematically analysed and statistical reports should be prepared; in line with these reports, the root causes of accidents should be identified and strategies should be developed to prevent the recurrence of similar incidents. In this context, it is of great importance for school administrations to hold regular evaluation

Bürküt Türk Dünyası Dergisi, 4(1), 2025, 104-122, TÜRKİYE

meetings and discuss the measures to be taken. It is also imperative that school employees undergo a comprehensive training process on occupational health and safety. Personnel should be made aware of the potential hazards and risks that may be encountered in educational institutions and risk-reducing practices should be implemented accordingly. Thanks to these preventive activities, the possibility of occupational accidents is significantly reduced and a safer working environment is provided. In this study, it is aimed to determine the problems related to occupational health and safety in schools. In this study, literature review method was used as a method. For this purpose, domestic and foreign sources were accessed; studies published in the field of school health, school safety, occupational health and safety were accessed. With this study, the concepts given were tried to be explained and the studies that should be done for healthy schools and safe schools were tried to be put forward.

Keywords: Safe school, healthy school, occupational health and safety.

Giriş

İnsan yaşamında bilgi, iletişim ve teknoloji kavramları sürekli etkileşim hâlinindedir. Bu etkileşimde içinde bulunduğumuz yüzyılda toplumlarda sosyal ve ekonomik alanda köklü değişimler yaşanmaktadır. Bu değişikliklerle birlikte yönetsel olarak da yapılar sürekli kendini değiştirmekte ve bu koşullara uyum sağlamak için büyük çaba göstermektedir. Bu değişikliklerle birlikte işçiyi, işvereni ve iş yerlerini normal kurallar çerçevesinde koruyan; sağlık, güvenlik ve iş sektörünün ciddi çalışmalar yapılması gereken önemli alanlar olduğu görülmektedir. Bu alanın temel amacı çalışanları iş yerinin olumsuz etkilerinden korumaktır. Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ), temel amacı çalışanlara konforlu ve güvenli bir iş yeri sağlamak olan iş sağlığı ve güvenliğini (İSG) disiplinini, çalışanların fiziksel, zihinsel ve sosyal refahını en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan uygulamalar olarak tanımlamaktadır. Ayrıca İSG'nin diğer bir fonksiyonu ise bu hizmetlerin sürekliliğini sağlamak ve çalışanların çalışma koşullarından dolayı sağlıklarının bozulmasını önlemektir (Eren, 2015).

Dünya çapında her gün 6.300, her yıl 2,3 milyon kişi; iş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Öte yandan her yıl 374 milyon kişi iş kazaları nedeniyle ölümcül olmayan yaralanmalara maruz kalmaktadır. Bu nedenle ülkeler uzun vadeli iş kaybıyla karşı karşıya kalmaktadır (ILO, 2018). Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırıldığında Türkiye'nin iş kazalarında ortalama ölüm oranı oldukça yüksektir. Türkiye'nin ölümlü iş kazası sayısında dünyada üçüncü, Avrupa'da ise birinci olması da olumsuz bir örnektir (Çiçek ve Öçal, 2017). Oysa ülkemizde İSG ile ilgili çalışmalar pek çok gelişmiş ülkeden önce 1900'lü yılların başında başlamıştır (Yiğiter, 2019).

Türkiye'de iş kazası ve meslek hastalıkları istatistiklerine bakıldığında Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) göre 2016 yılında toplam 286.068 kişi iş kazası geçirmiştir ve 1.405 kişi iş kazalarından dolayı hayatını kaybetmiştir (SGK, 2017). Ayrıca istatistiklere bakıldığında 2011 yılından bu yana iş kazası sayılarında belirgin bir artış olduğu görülmektedir (Çiçek ve Öçal, 2017). Türkiye'de ülke ekonomisini önemli ölçüde etkileyen sektörlerde iş kazası ve meslek hastalıkları sayısının oldukça fazladır. Ülkemizde iş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle işçilerin önemli sağlık kayıpları yaşaması, İSG'ye yönelik çalışmaların yetersiz olduğunu ve yasal yaptırımların yetersiz kaldığını göstermektedir. Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı Türkiye'de olası meslek hastalıklarının ve iş kazalarının önlenmesi, şirketlerde çalışan personellerin korunması ve ürün güvenliğinin sağlanması amacıyla İSG Kanunu ve ilgili düzenlemeler çıkartılmıştır (Kurt, 2013).

Son 50-60 yıldır öğrencilerde disiplin suçu sayılan davranışlar şunlardır: Okulda sakız çiğnemek, koridorlarda kaos ve gürültü yaratmak, koşmak, sigara içmek vb. Günümüzde ise okul dönemi disiplin suçları çocukların okul suçlarının en aza indirilmesinde zorbalık ve şiddetin azalması, uyuşturucu bağımlılığının önlenmesi biçiminde görülmektedir. Ayrıca bu tür davranışlar, güvenliği tehdit eden riskli davranışlar olarak değerlendirilmekte ve günümüz öğretmenleri bu tür davranışlarla ilişkili risklerle karşı karşıya kalmaktadır (Osofsky ve Osofsky, 2001). Eğitim kurumlarında gözlenen bu davranış değişikliği okul güvenliği kavramını da ortaya çıkarmıştır. Özellikle son 25 yılda eğitim kurumlarında şiddetin ve psikolojik faktörlerin artması nedeniyle kamuoyunda okul güvenliği kavramı gündeme gelmiştir.

İnsanlar eğitim yoluyla kendilerini geliştirirken yaptığı buluşlarla teknolojik yeniliğe ve endüstriye dönüşümü hızlandırdılar. Nüfus artışı temel ihtiyaçların, tüketimin, imalat ve hizmet sektörlerinin sayısının artmasına neden olmuştur. Ticari hayata hizmet veren sektörlerin sayısının artması, gerekli disiplinlerde yetişmiş vasıflı ve eğitimsiz personel ihtiyacını ön plana çıkarmıştır. Bu ihtiyaçların karşılanması ve ihtiyaçların artmasıyla birlikte personelin çalışma ortamından, iş yerinden ve çevresel nedenlerden kaynaklanan meslek hastalıkları ve iş kazaları da beraberinde artış göstermektedir. Bu tür kazalar sonucunda iş hayatında yaralanmalar ve hatta ölümler meydana gelmektedir (Acar, 2014).

Eğitim kurumlarında iyi bir İSG yönetim sistemi ile çeşitli tehlike ile risklerin düzenli ve bilimsel olarak tespit edilmesiyle gerekli koruyucu önlemlerin uygulanmasıyla mümkündür. Eğitim kurumlarında İSG yönetim programının, yönetim stratejisine uygun olarak ve düzenli olarak sürekli iyileştirilip uygulanması gerekmektedir. Ancak okul müdürleri kendilerine ek maliyet getirdiği için çoğu zaman bu tür konulara fazla zaman ayırmamaktadır. İş sağlığı ve güvenliği alanında başarılı bir yönetim programı, yalnızca kanunda tanımlanan gereklilikleri yerine getirirken aynı zamanda olumlu bir çalışma ortamı yaratma ve doğru imaj oluşturma konusundaki çalışmalarla ilgili tüm grupların eğitim kurumuna olan bağlılığını da artırmalıdır. Ayrıca bu tedbirler sayesinde olası olumsuzluklarda manevi ve maddi zararlar en aza indirilebilir (Şener, vd., 2023).

İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının amacı, iş yerlerinde: işçi, üretim ve iş güvenliğini sağlamaktır. Çalışanların güvenliğinin sağlanmasında temel amaç, personeli iş kazalarından, meslek hastalıklarından koruyarak beden ve ruh sağlığını korumaktır. Üretim güvenliğinin sağlanması şirketlerin verimliliğini artırabilir ve dolayısıyla finansal fayda sağlayabilir. Öte yandan iş güvenliğinin sağlanması da diğer iki güvenlik unsuru kadar önemlidir. İş yerinde uygulanan tedbirlerle işi tehdit eden riskler ortadan kaldırılarak iş kazalarının önlenmesi mümkündür. Bu nedenle İSG'ye yönelik araştırmaların çok geniş bir perspektiften yürütülmesi gerekmektedir. İş sağlığı ve güvenliğinin önemi nedeniyle çalışma kapsamı tüm iş alanlarını kapsamaktadır (Yüksel, 1998).

Eğitim kurumları açısından İSG'ye bakıldığında öğrencilerin okulda, sınıflarda, okula giriş ve çıkışlarda birçok tehlike ve risklere maruz kaldıkları görülmektedir. Okulda çocuklara zarar verebilecek ve bunun sonucunda kaza veya yaralanma riski oluşturabilecek tehlikeler mevcuttur. Bu tehlikeler içinde, düşme kazaları %77,6 ile okul kazası geçiren çocuklar arasında en yüksek orana sahiptir (Erkal, vd., 2012).

İş sağlığı ve güvenliğinin temel taşlarından biri önleyici faaliyetlerdir. Okullarda iş kazalarına ilişkin bilgilerden yola çıkılarak istatistikler hazırlanmalı, kazaların nedenleri ve aynı kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin tartışıldığı toplantılar düzenlenmelidir.

Ayrıca okul personelinin gerekli eğitimleri alması gerekmektedir. Çalışanların okulda oluşabilecek tehlike ve riskler hakkında gerekli bilgiler alarak bu temel amaç doğrultusunda önleyici tedbirlerin uygulaması gerekmektedir. Bu önleyici çalışmalar sayesinde kaza olasılığı azalmaktadır (Demir, 2012).

1. Yöntem

Problem Durumu

Okul, programlı, planlı ve toplumların istediği insan tipini yetiştirmek; bu sayede yetişmiş insan gücüyle donatılmış bir toplum meydana getirebilmek için bireyin üzerinde çalışılan bir tür atölye olarak düşünülebilir (Gül, 2004). Ayrıca zaman ve mekândan bağımsız bir süreç olan öğrenmenin planlı ve programlı olması için meydana getirilen yapılara okul denilmektedir (Balcı, 2007, s. 76).

Bu çalışma ile eğitim kurumlarında İSG kavramı detaylı olarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca okul yöneticilerinin İSG konusunda farkındalık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Eğitim kurumlarında İSG'yi etkileyen değişkenlerin neler olduğu, İSG kavramının altında yer alan alt başlıkların neler olduğu, eğitim kurumlarında meydana gelebilecek kazaların ve meslek hastalıklarının önüne nasıl geçileceği ile ilgili olarak derinlemesine bir literatür taraması yapılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma literatür taraması yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması, bir konu veya sorun hakkındaki bilgilerin, yayınların ve araştırmaların sistematik olarak gözden geçirilmesi, özetlenmesi ve analiz edilmesi sürecidir. Bu süreç genellikle bir araştırma projesi, tez, makale veya raporun hazırlanması sırasında gerçekleşir (Uğuz ve Tekindal, 2021).

Araştırmanın Veri Toplama Teknikleri

Araştırma çalışmalarının en önemli kaynakları Google Akademik ve Dergi Park ve Üniversitelerin Online kütüphanelerinden elde edilen makaleleridir. Bu araştırmanın odak noktası okullarda İSG ile ilgili karşılaşılan sorunlarla hakkında literatür taraması yapılarak daha önce yapılmış çalışmalar, tezler ve akademik yayınlara dayanmaktadır. Bu kaynaklardan elde edilen bilgiler arasında okullarda İSG bilincinin oluşturulması, mevcut durumun değerlendirilmesi ve iyileştirme önerileri yer alıyor. Bu bilgiler okullarda İSG alanında daha etkin politikaların geliştirilmesini ve uygulanmasını teşvik etmek amacıyla derlenmiştir.

2. Bulgular

Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği

Türkiye'deki okulların, kursların ve yurtların çoğu Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı olarak faaliyet göstermektedir. MEB, diğer hususların yanı sıra akademik yılın çalışmalarını ve öğretmenlerin iş ilişkileri hakkında gerekli genelgeleri Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunarak faaliyetlerin düzenlenmesini yönlendirir. Bu genelgeler aynı zamanda sağlıklı ve güvenli bir okul ortamı yaratmak için gerekli politika ve standartları da tanımlamaktadır. MEB'in bu yöndeki düzenlemeleri çalışanların ve öğrencilerin güvenliği açısından önemli rol oynamaktadır. Sağlıklı ve güvenli bir öğrenme ortamının sağlanması, öğrencilerin ve personelin iyi bir eğitim ve iş deneyimi kazanmasını desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Bu bağlamda bakanlık tarafından hazırlanan kılavuzlarda standartlar belirlenmekte, okulların fiziki koşulları, güvenlik önlemleri ve diğer önemli konular düzenlenmektedir. Bu düzenlemelerin amacı eğitim kurumlarının İSG standartlarını etkin bir şekilde karşılamasını sağlamaktır (Alpagut, 2013).

Eğitim sektörünün temel yapısı genellikle derslikler, laboratuvarlar ve atölyelerden oluşmaktadır. Bu temel öğretim alanları öğrencilerin ders yaptıkları yerleri ve pratik uygulamaları içermektedir. Ancak eğitim kurumları sadece dersliklerden ibaret değildir, aynı zamanda çeşitli destek alanlarını da kapsamaktadır. Kütüphane, öğrencilerin bilgi edinme ve araştırma yapmalarının önemli bir parçasıdır. Konferans salonları; toplu etkinlikler, seminerler ve konferanslar için kullanılırken tiyatro salonları kültürel etkinlikler için kullanılmaktadır (Ateş vd., 2022).

Oyun alanları ve spor alanları öğrencileri hareket etmeye teşvik eder. Ayrıca okulların çalışır durumda kalabilmesi için teknik altyapının da olması gerekmektedir. Isıtma genellikle merkezi ısıtma sistemleri aracılığıyla yapılmakta olup bu sistemlerin çalışması, kazan dairesi tarafından sağlanmaktadır. Ana şalter odası elektrik ve güç dağıtımını kontrol ederken jeneratör odası da elektrik kesintisi durumunda yedek güç sağlamaktadır. Bu farklı alanlar, öğrencilerin ve personelin ihtiyaçlarını karşılayan bir öğrenme ortamı oluşturmak için birleştirilir. Bu çeşitlilik, eğitim kurumlarının öğrencilere kapsamlı bir öğrenme deneyimi sunmasını ve farklı öğrenme stillerini desteklemesini sağlar (Şener, vd., 2023).

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

İnsanlık tarihi boyunca sanayileşme ve teknolojik gelişmeyle birlikte ülkelerin ekonomik olarak büyüme ve güçlenme isteği, işçi istihdamının artmasına neden olmuştur. Bu durum çalışanların refah düzeyi ile sağlık ve güvenlik ihtiyaçlarına daha fazla dikkat edilmesini gerektirmiştir (Gökçe, 2020).

İSG'nin önemi, ulusal ve uluslararası düzeyde yayınlanan direktif ve sözleşmelerde açıkça görülmektedir. Bu belgeler iş yerlerinde işçi sağlığı ve güvenliğine ilişkin standartları tanımlamakta ve uygun önlemlerin alınmasını sağlamaktadır. İş güvenliği standartlarının amacı çalışanları korumak, sağlıklı çalışma koşulları oluşturmak ve olası tehlikeleri en aza indirmektir (Karabal, 2021).

Bu direktifler ve anlaşmalar iş yerindeki tehlikeleri tanımlar ve bu tehlikeleri önlemek veya en aza indirmek için özel önlemler içerir. İSG faaliyetlerinin bu standartlara uygun olarak yürütülmesi hâlinde iş kazaları ve meslek hastalıklarının önemli ölçüde azaltacak, çalışanların sağlık ve refahını koruyacak ve iş verimliliğini artıracaktır. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının etkin bir şekilde uygulanması, iş dünyasında bir güvenlik kültürünün oluşturulmasına ve sürdürülmesine yardımcı olur. Çalışan motivasyonunu arttırdığı gibi iş yeri moralini ve verimliliğini de artırır. İnternet faaliyetleri ulusal ve uluslararası düzeyde belirlenen standartlara göre yürütülürse daha güvenli, daha sağlıklı ve daha sürdürülebilir bir çalışma ortamını teşvik eder (Tıdjanı, 2022).

Yerli Literatür Taraması

Cereci ve Çetin (2019) tarafından yapılan çalışmada okul müdürlerinin çoğu İSG konusunda kendilerine büyük sorumluluk düştüğüne inandığı belirtilmektedir. Ayrıca çalışmada okulun idari personeli, mevcut İSG yükümlülüklerinin ilgili yetkilerle dengelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Araştırmada okul müdürleri çoğunlukla inşaat risklerini değerlendirme sorumluluğunun meslekleriyle örtüşmediğini, özellikle maddi kaynak yetersizliği nedeniyle okulların fiziki koşullarını onarma ve iyileştirme imkânlarının sınırlı olduğunu ifade etmiştir.

Çay (2019)'ın özel bir eğitim kurumunda yaptığı araştırmada, kurumun yöneticileri; İSG uygulamalarının doğru uygulandığını, sunulduğunu ve geliştirilmeye ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Araştırmada özel eğitim okulu sınıflarının risk ve tehlike faktörleri; pencerelerin kilitlerinin olmadığını, zeminin kaygan olduğunu, elektrik prizlerinin bulunmadığını ve masaların keskin köşeleri olduğu belirtilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan yöneticilerin; okulda, sınıfta oluşabilecek risk ve tehlikelerin zeminlere uyarı levhaları konulmasıyla önlenebileceğini belirtmişlerdir. Çalışmasında yaptığı ankette yöneticilerden; okul dolaplarını tamir etmeleri, yangın alarm sistemleri kurmaları, engelliler için alanlar inşa etmeleri vb. tedbirlerin uygulanması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca çalışmada öğretmenlere ve müfettişlere yönelik İSG seminerleri ve eğitimlerinin düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Gökdemir, vd., (2023) personelleri özel kanuna göre statüleri ne olursa olsun; kamu veya özel bir iş yerinde çalışan gerçek kişiler; özel kanuna göre statüleri ne olursa olsun kamu veya özel bir iş yerinde çalışan gerçek kişiler ile memurlar, çalışanlar, öğretmenler, usta öğreticiler, stajyerler, Toplum Yararına Programlar'da (TYP) çalışan personeller ve sendikalı çalışanlar olarak tanımlanmaktadır. İSG'nin temel amacı, çalışanlar için güvenli bir iş yeri oluşturmak, çalışma yaşamının riskli ve tehlikeli yönlerini önlemek veya iş kazası risklerini güvenlik önlemleriyle ortadan kaldırarak personelin sağlığını ve yaşamını tehditlere karşı korumaktır.

Türkiye'de herhangi bir işverenin ihmaller veya yetersiz talimat nedeniyle hukuken sorumlu olduğu kesin olmakla birlikte, belirli bir işvereni hukuken işveren olmayan kişi veya kuruluş olarak kabul etmek doğru değildir. Ancak MEB'in özel işveren uygulaması, İSG'ye yönelik önleyici tedbirleri kolaylaştırması ve güvenli bir çalışma ortamı yaratması nedeniyle uygun uygulama olarak değerlendiriliyor. Devlet kurumları işveren olduğundan, kamu kurumlarının yönetim modeli içerisinde kapsamlı İSG koordinasyonu ile kamu sektöründe İSG'nin araştırılması büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda, özellikle kamu hukuku işverenleri ve önemli yükümlülükler taşıyan koşulların açıklanması, işverenlere karşı sorumlu otoritelerin şeffaf olması gerektiği ve kamu hukuku kurumlarında kanunların uygulanmasının açıklanması gerekmektedir. Pek çok alanda yazılı kuralların bulunması gerekmektedir fakat bunlar uygulanmıyorsa varlığının bir anlamı yoktur. Aktüellik, iş yeri güvenliğinin ve sürdürülebilirliğinin önemli bir parçasıdır. Kuralların güncel tutulması aynı zamanda kontrol kültürüne ve toplumsal farkındalığa da bağlıdır. İSG denetimi okulların güvenliği açısından büyük önem taşımaktadır. MEB uzmanlarının bu kontrol ve incelemeleri düzenli olarak yapması gerekiyor. Bu denetimlerin amacı MEB'in, İSG'nin etkin ve verimli iş güvenliği uygulamalarının, daha kurumsal örgütlenmesi ve bunun sonucunda kalkınma konularında birlik ve koordinasyonu sağlanmasıdır.

Canoğlu, vd., (2023) çalışmasında, okul eğitimlerinin pratik bir boyutu olarak verilmesi gereken kültürün sürdürülebilirliğini ve olumlu etkisini sağlamak için iş güvenliği eğitimleri oldukça önemli olduğunu belirtmiştir.

Bu eğitim hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin anlayabileceği bir dilde yapılmalıdır. İlkokullarda İSG eğitimi öğrencinin seviyesine uygun düzeyde olmayabilir. Bu nedenle öğrenciler arasında olumlu bir kültür oluşturmak amacıyla İSG eğitimi kapsamında interaktif animasyonlu sunumlar yapılabilir. Okullarda kaza ve kayıpları önlemek için tehlikeli ve sağlıksız parçalardan kaynaklanan risklerin bilinmesi oldukça önemlidir. Bu sayede tehditler ve riskler bilinmekte ve bunlara karşı önleyici tedbirler alınabilmektedir. Bu işler genellikle kapılar, pencereler, kapı kolları, tuvaletler, merdivenler, ıslak zeminler, yangın söndürücüler, acil çıkışlar, okul bahçesi, depolar, elektrik sistemleri, kazan daireleri, spor salonları, depo dolapları, kantinler, cam duvarlar, temizlik, ders dışı kullanılan alanlardan meydana gelmektedir. Olaylar, yerler ve kişiler okulda riskli durumlarla karşı karşıya kalınabilecek kaynaklar olabilir. Ayrıca güvenlik görevlilerinin otoparkta kontrol yapması da oldukça önemlidir. Çünkü son yıllarda çocuklar araç veya servislerde unutulabiliyor. Ayrıca güvenlik görevlisinin eğitim kurumuna giren ve çıkan kişileri sürekli izlemesi ve şüpheli davranışı olan kişilerin girişini engellemesi gerekmektedir. Ayrıca hayatın her alanında ihtiyaç duyulan ilaçlar, gerektiğinde hayat kurtarmaya da yardımcı oluyor. Çocuklar oyun oynarken veya çalışırken kazara arkadaşlarına veya kendilerine zarar verebilirler. Bu tür olaylara karşı önlem olarak; okullarda bulundurulmuş tıbbi kitler, son kullanma tarihi geçmemiş ilaç ve acil durum malzemelerini içermelidir. Ayrıca kullanılan ilaçlar da dikkate alınarak eksik ilaçlar yenileriyle değiştirilmeli ve ilaçlar her zaman hazır bulundurulmalıdır. Bu dolapların kuru ve serin bir yere, özellikle küçük çocukların veya öğrencilerin erişemeyeceği yerlere kurulması gerekmektedir. Bu ecza dolabı kilitli olmalı ve okul idaresi ve yakınlarda çalışan personelin anahtarı bulunmalıdır. Hijyenin sağlanması için ecza dolabının içi sürekli temizlenmelidir. Özellikle öğretmenlerden ilk yardım eğitimi almış kişilerin, malzemelerin son kullanma tarihlerini düzenli aralıklarla kontrol etmeleri gerekmektedir. Eğitim kurumlarında görev yapan doktor bulunmadığından bu görev okul yönetimine aittir. Örneğin; sıyrıklar veya hafif yaralanmalar öğretmenler veya okul yönetimi tarafından tedavi edilir, daha ciddi yaralanmalarda okul ambulansı ve sağlık personeli çağrılır. Öngörülen prosedüre göre davranarak belirli davranış güvenliğinin gözetilmesine aktif katılım, okul personeli ile öğrenciler arasındaki iletişimi artırır ve bu da güvenli davranış kültürü yaratır.

Türkoğlu ve Balkanlar (2020) araştırmasında, öğretmenlerin genel olarak İSG konusunda çok az bilgiye sahip olduklarını belirtiyor. Ayrıca öğretmenler İSG'nin önemini ve bu bağlamda uyulması gereken kuralların bilincindedir. Ancak öğretmenlerin İSG konusunda pek çok eksikleri olduğu görülmüştür. Araştırmada tespit edilen bu eksiklikler şu şekilde sıralanabilir: Sağlık ve güvenlik tabelalarının eksikliği, ilk yardım becerilerinin eksikliği, yaralanma durumunda nasıl davranılacağına ilişkin bilgi eksikliği, yangın söndürücülerin nasıl kullanılacağına ilişkin bilgi eksikliğidir. Bu eksikliklerin olası kazalar ve buna bağlı yaralanmalar üzerinde olumsuz etkisi olması muhtemeldir. Öte yandan araştırmada öğrencilerine okulların tehlikelerini ve bunlardan kaynaklanabilecek kazaları anlatan oldukça fazla sayıda öğretmen bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenler İSG konusunda bilinçlenirlerse okullardaki kaza ve olayların azalacağını düşünülmektedir. Ayrıca birçok öğretmen iş güvenliği dersinin eğitim programlarına dâhil edilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Yivli ve Kuzucuoğlu (2020) yaptıkları çalışmada, İSG ile ilgili alınması gereken önlemleri şu şekilde sıralamıştır: santrallerin bakım, denetimleri artırılarak izleme ve gerekli önlemlerin alınmadığı santrallerin bulunduğu okulların müdürleri ve sorumluları üzerindeki yasal yükümlülüklerin etkisi artırılabilir. Ayrıca okulların cam kısımlarının en aza indirilmesiyle risk düzeyi azaltılabilir. Dolap, kitaplık gibi eşyalar için özel alanlar oluşturulup yerine sabitlenebilir.

Okullarda kaygan zeminlerde düşme ve kaymaları önlemek için özellikle merdivenlere kaymaz şeritler konulabilmesi de bir önlemdir. Okul alarm sistemleri test edilmeli, çalışmalı veya aktif olmalı, ancak sorunlu alarmlar yenileriyle değiştirilmeli ve tüm alarmları etkinleştirecek şekilde yapılandırılmalıdır. Gaz sızıntılarının olumsuz durumlar yaratmaması için tüm okulların mutfaklarına ve gazlı cihazların bulunduğu yerlere mutlaka gaz dedektörü takılmalıdır. Ayrıca yangın söndürücülerin eskimediğinden emin olmak için düzenli olarak kontrol edilmesi ve izlenmesi gerekir. Okul yöneticileri, öğretmenler, okul çalışanları, öğrenciler ve öğrenci velileri dâhil olmak üzere tüm çalışanlara ve paydaşlara İSG konusunda eğitimler verilerek okulların İSG uygulamalarının artırılması ve velilerin de bilgilendirilmesinin sağlanması gerekmektedir. Veliler okulları denetleyerek eksikleri giderilmesinde önemli rol oynayabilirler. Ayrıca okul yöneticileri, öğretmenler ve personelin, İSG'nin hukuki dayanağını oluşturan 4857 sayılı İş Kanunu ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa ilişkin farkındalıklarının artırılmasına yönelik eğitimler verilebilir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre tüm okullarda risk analizi yapılması ve risklere yönelik tespit edilen önleyici tedbirlerin uygulanması mümkündür (Yivli ve Kuzucuoğlu, 2020).

Ekinci, vd., (2018), öğretmenlerin İSG'ye ilişkin genel anlayışlarının oldukça yüksek düzeyde olduğu sonucuna varmıştır. Ayrıca araştırmada öğretmenlerin İSG anlayışlarında cinsiyet, kıdem, istihdam ilişkisi ve çalışan sayısı değişkenleri arasında farklılık bulunmasa da değişkenler arasındaki farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Okul türü ve iş güvenliği eğitimi ile ilgili anket sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin İSG algılarının yüksek düzeyde olduğu, okullarda iş güvenliği uygulamalarının başarıyla uygulandığı, ortaya çıkan sorunların tespit edilerek gerekli önlemlerin alındığı ortaya çıkmıştır.

Deliönü ve Utlu (2016) yaptıkları çalışmada, tüm öğretmenlerin uygun İSG eğitiminden geçmesini ve iş güvenliği konusunda bilinçli olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ancak iş sağlığı alanında mesleki sertifika veya diplomaya sahip öğretmenler sürekli eğitimden muaf tutulabilir. Ayrıca çalışma sonucunda İSG eğitiminin eğitim fakültelerinde müfredata dâhil edilebileceği veya öğrenim süresince okullarda çalışan diğer personelin eğitimine ve işe alınacakların temel eğitimlerine eklenebileceği, böylece bu tedbirlerin İSG araştırmaları üzerinde ek ve olumlu bir etki yaratabileceği belirtilmiştir. Ayrıca okullardaki öğrenci kulüplerinde, internette farkındalık eğitimlerinin yapılması ve eğitim kurumunda öğretmen, öğrenci ve diğer personele yönelik İSG kültürünün oluşturulması gerektiği sonucuna varılmıştır. Çalışmada, okul güvenliğinin önemi vurgulanarak, okulların belirli güvenlik kriterlerine göre sınıflandırılması ve gerekli uygulamaların hayata geçirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Araştırmada, okulda yabancıların varlığı ve tehlikeli durum veya görüntülerin stres yarattığı, bunun da rahat bir eğitim ortamına ilişkin olumsuzluk yarattığı ortaya çıkmıştır. Araştırmada ayrıca okul ortamındaki olası risk ve tehlikelere de değinilmiştir. Bunlar: okulun çevresinde yiyecek ve içecek, her türlü zararlı madde satıcıları ve denetimsiz ziyaretçilerdir. Ayrıca okul kantinlerinde, çöplüklerde, açık ve kapalı alanlarda, tuvalet ve lavabolarda hijyenik koşulların sağlanması, kedi, köpek, parazitler ve evcil olmayan hayvanlardan kaynaklı hastalıklara neden olabilecek tüm hayvanların kapalı mekanlarda tutulmasının sağlanması önemlidir. Okulda biyolojik tehlikelere yol açabilecek risklere karşı önlem alınması gerekmektedir. Öte yandan öğrencilerin güvenli bir şekilde koşup oynayabilecekleri, kaza riski yaratmayan alanlar oluşturulmalıdır.

Okul camlarının filimle kaplanması, ağaç ve direklerin görünürlüğünün ve işaretlenmesinin sağlanması, başta alerjik bitkiler olmak üzere ağaç ve diğer bitkilerin uygun budaması, tozlu ortamların en aza indirilmesi, merdivenlerin şeffaf ve engelsiz olması için yeterli genişlik ve yükseklikte olmasının sağlanması gerekmektedir.

Bu yapılarda önlemlere göre gerekli yenileme çalışmaları yapılmalıdır. Öğrenci yokluğunda okulun inşaat, bakım ve onarımının yapılması sağlanmalıdır. Çok gerekli durumlarda eğitimlerini sürdürmeye çalışan meraklı ve istekli öğrenciler için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Öğrenciler okuldayken yabancı araçların okul binasına girişi engellenmelidir. Düzenli olarak yapılması gereken İSG, meslek hastalıkları ve okul risk değerlendirmelerinin yanı sıra tehlike ve risk durumlarına ilişkin İSG çalışmaları için de ayrı bir bütçe oluşturulmalıdır (Deliönü ve Utlu, 2016).

Okul sağlığı ve güvenliği ile ilgili tehlikeli durumların önlenmesi amacıyla kaynaştırma öğrencileri, özel eğitim öğrencileri ve psikolojik, ruhsal, madde bağımlılığı olan öğrenciler, aile veya çevre sorunları olan öğrencilere sistematik araştırmalar ve gerekli işbirliği yapılarak İSG sorunları konusunda eğitim verilmelidir. Bu gibi hizmetler sayesinde öğrenciler topluma entegre edilebilir. Okullarda düzenlenen yılsonu seminer etkinliklerinde gerekli web tabanlı bilgilendirme etkinliklerini ve davranış geliştirme, problem çözme, iletişim gibi konuları işlenebilir. Ayrıca çalışmada olası kazaların en önemlilerinden biri olan güvensiz ortamların ve kazalara yol açabilecek davranışların en aza indirilmesinin, öğretmenlerin nöbet sorunlarıyla baş edilmesinin, günlük çalışma saatlerinin ve derslerin planlanmasının yararlı olacağı sonucuna varılmıştır. Öğretmenler ve öğrenciler için uzun ve külfetli ders programlarından kaçınılması gerektiği, okullarda yeterli ilk yardım malzemesi, ecza dolabı ve ilk yardım eğitimi almış personel bulunması gerektiği ifade edilmiştir (Karadaş ve Karaca, 2023).

Sulak (2016), ülkemizde ve gelişmiş ülkelerde okul güvenliğinin çeşitli nedenlerden dolayı önemini ciddi anlamda ortaya koymaktadır. İyi bir eğitimin en önemli unsuru olan okul güvenliğinin sağlanması için her eğitim kurumunun kendi tedbirlerini uygulaması gerektiği de tespit edilmiştir. Çalışmada eğitim kurumlarının İSG ile ilgili alması gereken önlemler şu şekilde sunulmaktadır. Bunlar; okulun ve okul çevresinin güvenliğinin sağlanmasından ve korunmasından öncelikle okul yönetimi ve öğretmenler sorumludur. Okul güvenliği ve sağlığı ile ilgili çalışmalarda okul organizasyonunu merkeze alan bir sistem oluşturulmalıdır. Bu sistem ebeveynlerle yakın işbirliği içinde uygulanmalıdır. Yöneticilerin, ailelerin ve öğretmenlerin etkili bir şekilde buluşabilecekleri alanlar yaratılmalıdır. Okul yöneticileri ile yerel yönetimler arasında işbirliği olmalıdır. Okulun fiziki ortamının iyileştirilmesi için tüm paydaşlarla eğitim çalışmaları yapılmalıdır. Okul yöneticileri öncelikle okul ortamının güvenliğinin sağlanmasında aktif sorumluluk almalıdır. Ayrıca emniyet güçleriyle işbirliği yapılarak öğrencilere polis güçlerinin erişimindeki risk ve tehlikeler konusunda gerekli eğitimler verilmelidir. Çalışma ayrıca, okul güvenliği sorunlarının her an ortaya çıkabileceğinden, okul yönetiminin yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler de dâhil olmak üzere tüm paydaşları okulu etkileyen tüm riskler ve tehditler konusunda uyarması gerektiği sonucuna varmıştır. Ayrıca merkezin okullarında yaşanan sorunların düzenli olarak kayıt altına alınmasının gelecekte yaşanabilecek olayların önlenmesi açısından faydalı olabileceği belirlenmiştir.

Baznabaz, vd., (2023), 2017-2022 yılları arasında okullarda İSG konusunda yayınlanan lisans çalışmalarını incelenmiştir. Okul İSG araştırmalarının büyük çoğunluğu 2022 yılında yapıldığı belirlenmiştir. Araştırma makalelerinin tasarımı incelendiğinde bunların çoğunlukla

tanımlayıcı olarak kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Araştırmada kullanılan örneklem türleri ağırlıklı olarak öğretmenler olsa da öğretmen-öğrenci ve okul yöneticileri olmasına karar verilmiştir. Araştırmaya konu olan tezler metodolojik olarak incelendiğinde araştırmacıların en çok nicel araştırma yöntemlerini tercih ettiği ortaya çıkmıştır. Araştırma konuları incelendiğinde okulların fiziksel olarak okul sağlığına uygun olmadığı, okullarda çevre sağlığı sorunlarının olduğu, okul sağlık çalışanlarının sayılarının yeterli olmadığı, okul yöneticilerinin okul sağlığı ile ilgili uygulamalarda yetersiz olduğu, öğretmenlerin okul sağlığına yönelik faaliyetlerde bulunmadığı çalışmada belirtilmektedir. Okul sağlığı ile ilgili, okul sağlığına ilişkin algılar olumlu değil, kurallara uyulmuyor ve okul sağlık kontrollerinin yeterli olmadığı çalışmada belirtilmiştir.

Özay, vd., (2020), okul sağlığı uygulamasının okullarda çalışan öğretmen ve personelin yanı sıra öğrencileri de kapsadığını öğrencilere özel olarak tasarlandığı belirtilmiştir. Öğrencilerin okulda yaşadığı risklerin, bireyin kendi sağlık sorunlarından ya da dış kaynaklardan kaynaklanabileceği tespit edilmiştir. Okullarda insanlar bulaşıcı hastalıklarla ve diğer bir sağlık sorunu olan alkol ve uyuşturucu kullanımıyla karşı karşıya kalabilmektedir. Araştırmada, eğitim kurumlarında var olan risk faktörleri göz önüne alındığında hem devletin hem de ona bağlı destek veren kurum ve kuruluşların, okul yönetici ve öğretmenlerinin, öğrencileri okullarda var olan risk faktörlerinden korumak için önleyici ve koruyucu tedbirleri uygulamaları gerektiği belirtilmiştir. 1912 yılında okul sağlığı ve güvenliği alanında adımlar atan ülkemizin, 1930'lu yıllarda okul ve sağlıkla ilgilenen Avrupa ülkelerinden önce harekete geçtiği söylenebilir (Özay, vd., 2020).

Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) okulların sağlık ve güvenlik eksikliklerini dünya çapında araştırmaktadır. Türkiye'de bu çalışmalar Sağlık Bakanlığı (SB) ve MEB tarafından ortaklaşa yürütülmektedir. Öğrenciler, çalışmalarında öğrencilerin rutin sağlık kontrolleri, bulaşıcı hastalıklara yönelik aşı programı, alkol ve uyuşturucu bağımlılığıyla mücadele eğitim faaliyetleri, okulların fiziki durumundan kaynaklanan tehlikelerin ortadan kaldırılması gibi görevlerin yürütülmesinden sorumludurlar. Okulun sağlık denetimi kapsamında okul yöneticilerinin takip etmesi gereken planlar olduğu belirtilmiştir. Araştırmada, eğitim kurumlarında yapılan okul sağlığı araştırmalarının yanı sıra İSG uygulamalarının da hedef kitle olarak: öğrenciler, okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve eğitim kurumlarında çalışan olarak değerlendirilmektedir. Araştırmanın okullarda yapılan İSG ve okul sağlığı araştırmalarıyla bütünleşik bir şekilde yapılması oldukça önemli olduğu ifade edilmiştir.

Tidjanı (2022) yaptığı araştırmada, eğitim kurumlarında risklerin değerlendirilmesi, uygun önleyici tedbirlerin seçilmesi ve uygulanmasının bu kazaların önlenmesinde uygun şekilde müdahale edilmesi üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna varmıştır. Bu amaçla her eğitim kurumunun bir risk listesi hazırlayıp buna uyararak olası kazaları önleyebileceği tespit edilmiştir. Ancak uygulanan kontrol listeleri okula özgü risk faktörlerini tam olarak kapsamayabilir. Bu gibi durumlarda, gerekirse uygun sorular şeklinde kontrol listeleri eklenerek eksik konuların kapsamı genişletilebilir. Ayrıca araştırmada okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, diğer personelin ve öğrencilerin her birinin okulun sağlık ve güvenliğinin sağlanması konusunda kendi görev ve sorumluluklarının olduğu sonucuna varılmıştır.

Uzun (2019) tarafından yapılan çalışmada, iş güvenliğinin önemi vurgulanarak öğrencilere, öğretmenlere, okul yönetimlerine ve şirketlere iş güvenliği eğitimi verilmesinin önemi vurgulanmıştır. Araştırmada yeni çalışanlara okullarda en kapsamlı iş güvenliği eğitiminin verilmesinin önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

İş kazalarının ve meslek hastalıklarının azaltılmasından ve önlenmesinden okul idari personelinin ve diğer çalışanların sorumlu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma, eğitim kurumlarının ana paydaşları olan öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin iş güvenliği eğitimlerinin sistematik ve düzenli olarak güncellenmesi gerektiğini, kurs, seminer, ileri eğitim ve bilgilendirmenin önemli olduğunu belirtmektedir.

İş kazası ve meslek hastalığı risklerinin azaltılması, önlenmesi mümkündür. Ancak öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer çalışanların iş sağlığı konusunda bilinçsizliği, okullarda iş kazalarına, tehlikelere ve risklere neden olmaktadır. Öğrencilerin iş sağlığı bilinci sayesinde sadece okulda değil iş ve meslek yaşamlarında da güvenli bir şekilde çalışabildikleri, kaza ve risklerden uzak kalabildikleri görülmektedir. Ayrıca çalışmada öğretmenlerin İSG bilinci konusunda öğrencilerine ve meslektaşlarına daha iyi eğitim verebilmeleri için iş sağlığının sürekli eğitim programlarına dâhil edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun tam olarak benimsenmesine yönelik eğitimler düzenlenmesinin İSG bilincini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Arabacı (2018), çalışmasında iş sağlığı ve güvenliğinin amacının okul gibi sağlıklı ve güvenli yaşam alanları oluşturmak, sağlıklı insan yetiştirmek için yapılandırılmış ortamlarda insan potansiyelinin gelişimini hızlandırmak ve kolaylaştırmak olduğunu belirtmiştir. Araştırmada ek olarak, eğitim ortamlarında sağlık ve güvenliğe yönelik risk ile tehditlerin belirlenmesinin ve risk önleme tedbirlerinin geliştirilmesinin toplumun sosyal ve ekonomik alanları da dâhil olmak üzere birçok faktörü içerdiğinden bahsedilmiştir. Bu nedenle İSG kapsamındaki eğitim hizmetlerinin yeniden tasarlanması; daha fazla bilgi, çaba, zaman ve maliyet gerektirmektedir. Okullarda ortaya çıkabilecek tehlike ve risklerin ortadan kaldırılması için gerekli tedbirlerin uygulanması okul yönetimi ve öğretmenlerin sorumluluğundadır.

Gümüş (2016), okullarda risk çalışmaları yapılarak çevresel tehlikelerin ve tehlikelerden kaynaklanan risklerin izlenmesinin mümkün olduğu sonucuna varmıştır. Özellikle risk ve tehlikelere ilişkin farkındalığın oluşturulması gerektiği, önlemlerin uygulanmasıyla tehlikeli durumların önlenebileceği ve en aza indirilebileceği belirtilmektedir. Araştırmada, öğretmenlerin çoğunluğunun risk değerlendirmesi kavramını bilmediği, devlet okullarının çoğunda risk analizi yapılmadığı ancak özel okulların çoğunda risklerin analiz edilip değerlendirildiği sonucuna varılmıştır. Araştırmaya konu olan okullarda genel bir risk analizi yapılarak tehlikelerden kaynaklanan risklerin yanı sıra aşırı, yüksek, orta ve düşük riskler, düzeltici ve önleyici uygulamalar ve uygulanan önlemler belirlenmiştir. Kararlaştırılan tedbirlerin uygulanmasıyla tehlike kaynaklarının riske dönüşmesinin önlenmesinin ve azaltılmasının mümkün olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalar sayesinde okul yönetimi, personel, öğretmen, öğrencilerin sağlıklı ve güvenli okullarda eğitim-öğretim faaliyetlerinin devamlılığı okul kazalarına karşı alınan önlemlerle garanti altına alınmaktadır.. Ayrıca çalışma, okulların ve çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak, sürdürmek ve geliştirmek için okul yönetiminin İSG risk değerlendirmesi yapması gerektiği sonucuna varmıştır. Bu süreçte okul yöneticilerinin risk değerlendirme uygulamaları seçilen kişi veya kişilere risk değerlendirmesiyle ilgili mümkün olan tüm bilgi ve belgeleri sağlar.

Tokpinar (2019), kanun ve yönetmeliklerden faydalanarak ilköğretim, ortaokul ve dengi okullar gibi İSG uygulamalarına yönelik olan değerlendirmeleri gözlemleyerek, işverenin sorumlulukları iş güvenliği uzmanının görevleri incelenmesinin amaçlandığı çalışmada, MEB tarafından hazırlanan İSG okul rehberi işe koşularak İSG uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada İSG ile ilgili uygulamalarda sorumluluğun okul müdürü, yönetimi ve öğretmenlerde olduğu belirtilmektedir. Bunun için yönetici ve öğretmenler, okuldaki bütün tehlikeleri belirlemeli, kaza meydana gelmeden gerekli tedbirleri almalı, gerekli uygulamaları devreye sokmalıdır. Ayrıca okullarda meydana gelebilecek muhtemel risklerin oluşmaması için öncesinde risk değerlendirme çalışması yapılması tüm okullarda önemli bir uygulamadır. Diğer yandan okulların bir acil durum eylem planı olmalıdır. Bu planda korunma, tahliye gibi acil eylemler açıkça yer almalıdır. Ayrıca acil durumlarda öğrencilerin nasıl davranması gerektiği ile ilgili çeşitli eğitimler verilmelidir. Yöneticiler, çalışanlar ve öğrenciler doğal afetlerle ilgili belirli periyotlarda düzenli olarak tatbikat gerçekleştirilmeli ve bu gibi durumlarda öğrencilerin ve idarecilerin nasıl davranmaları gerektiği açıkça belirtilmelidir. Çalışmada, MEB izniyle okullardan belirli dönemlerde okulların depreme karşı dayanıklı olup olmadığı konusunda çalışma yapılması gerektiği belirtilmiştir. Öğrencilere doğal afetlerde nasıl davranmaları gerektiğiyle ilgili bilgiler, ilgi ve seviyelerine uygun bir şekilde anlatılmalıdır. Ayrıca MEB tarafından görevlendirilen yetkili bir uzman tarafından, okullarda bulunan idarecilerin ve öğretmenlerin yapmış oldukları çalışmalar ve risk meydana getiren durumlar değerlendirilmiştir (Tokpinar, 2019).

Öz'ün (2019) yaptığı araştırma sonuçlarına göre, okullarda uygulanan iş güvenliği tedbirlerinin yeterli düzeyde olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca okul ve çevresinin öğrencilere yönelik mümkün olan her türlü güvenlik önleminin uygulandığı güvenli yerler olması gerektiği belirtilmiştir. Araştırmada öğrencilerin kaza ve güvenlik kavramları konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılırken okullarda İSG ile ilgili araç ve gereçlerin bulunmadığı ve öğrencilerin bu materyaller konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır. Çalışmada, İSG konusunda farkındalığın artırılması ve güvenlik kültürünün oluşturulması gerektiği belirtilip okullarda iş güvenliği eğitiminin ihmal edildiği ve İSG'nin okul müfredatlarında ders olarak yer alması gerektiği ifade edilmiştir.

Kök-Sevda (2019) araştırmasında, okul yöneticilerinin okullarda İSG çalışmalarını ve bu çalışmalarda hangi alanlarda sorun yaşadıklarını ortaya koymaya çalışmaktadır. Raporda, çoğu okulda yangın algılama ve uyarı sensörlerinin bulunmadığı, merdivenlerde güvenlik ağlarının bulunmadığı, çocuk koruma prizlerinin kullanılmadığı, yarı açık pencerelerin kullanılmadığı, içme suyu analizlerinin düzenli yapılmadığı, okul makineleri ve elektriklerinin olmadığı ortaya çıktı. Okullarda ekipmanların düzenli olarak kontrol edilmemesi / denetlenmemesi, okul yöneticilerinin hem bilgisayar işletim sistemi düzeyinde hem de İSG'nin okullarda uygulanması konusunda çeşitli problemlerle karşılaştıkları görülmektedir.

Yabancı Literatür Taraması

Rusu-Zagar, vd., (2013), Avrupa düzeyinde eğitim sistemine entegrasyonu sağlanan İSG, risk önleme kültürünün geliştirilmesinin önemli bir katkısının olduğunu ifade etmektedir. Bu entegrasyon, herkesin, öğretmenlerin, çocukların güvenli ve sağlıklı bir ortamda yaşamayı ve çalışmayı öğrenmesine imkân verir. Eğitim alanında çalışanların çalışma ortamındaki risk faktörlerinin neler olduğu hakkında bilgi sahibi olması ve iş yerinde yaşanabilecek kazalara önlem olarak İSG ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Çalışmada bir eğitim kurumunun, tüm personelleri, öğrenciler ve onunla ilişkili diğer kişiler için güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Bu eğitim ortamı öğretmen, öğrenci ve tüm personeller için risklerden arındırılarak eğitim-öğretim faaliyetlerine uygun hâle getirilmelidir.

Yusoff, vd., (2019), ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul ortamında İSG'ye yönelik bilgi, tutum ve uygulamalarının değerlendirmesinin amaçlandığı çalışmada, okullarda farklı tehlikelerin bulunması nedeniyle, nispeten orta riskli bir çalışma ortamı olarak değerlendirilebileceğini belirtmiştir. Bununla birlikte İSG eğitimi henüz resmî olarak öğretmenlerin eğitim modülüne dâhil edilmemiştir. Öğretmen ve öğrenciler arasındaki farklı İSG farkındalık eğitimleri, okul düzeyinde sürdürülebilir, etkili güvenlik ve sağlık eğitim programının sağlanmasında sorunlar yaratmaktadır. Yapılan çalışmada, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin okul düzeyinde İSG konusunda farklı bilgi, tutum ve uygulamalara sahip olduğunu belirtilmektedir. Genel olarak ortaokul öğretmenlerinin bilgi düzeylerinin, ilkokul öğretmenleri ile kıyaslandığında daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda ortaokul öğretmenlerinin %93,1'i okullarda güvenlik ve sağlık konusunda olumlu tutum gösterirken, ilkokul öğretmenlerinin %88,5'i olumlu tutum göstermektedir. Genel olarak ilkokul (%88,5) ve ortaokul öğretmenlerinin (%86,2) İSG ile ilgili çalışmaları uygulama düzeyleri iyi düzeydedir. Diğer yandan çalışmada, ilkokul öğretmenlerinin İSG davranışlarına ilişkin bilgi ve tutumları arasında olumlu bir bağ olduğu da çalışmada belirtilmiştir. Sonuç olarak ilkokul ve ortaokul öğretmenleri arasında bilgi ve uygulamalar ile bilgi ve tutumlar arasında pozitif fakat nispeten zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada ilk ve ortaokul öğretmenleri arasındaki geçmiş farklılıkları dikkate alınarak, öğretmenlerin çalışması ve öğrencilerin öğrenmesi için sürdürülebilir İSG konusunda sağlam bir okul ortamı oluşturmak için İSG uygulayıcıları ve MEB tarafından sürdürülebilir bir İSG öğrenme mekanizması planlanmalı, tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.

Tureková ve Bagalová (2018) çalışmalarında, İSG ile ilgili öğrencilerin gelecekteki mesleklerine, ilerleyen yıllardaki eğitimlerine hazırlanması için İSG'nin okul müfredatlarına dâhil edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Çalışmada, toplumun ikili öğrenme yoluyla teknik eğitimin özellikle gerekli hâle geldiği okullar, eğitim, öğretim ve diğer ilgili faaliyetlerin yanı sıra okul hizmetlerinin sağlanmasında öğrencilerin güvenliğini ve sağlığını sağlamada yükümlü olduğu belirtilmiştir. Çalışmada okulların kaza riski olabilecek durumları tespit edip ortadan kaldırmakla sorumludur. Ayrıca okullar öğrencilerin İSG konusunda eğitilmesinden sorumludur. Okullar bunu yaparken çeşitli etkinlikler ve uygulamalardan faydalanılır. Daha sonra eğitim kurumu, öğrencilerine ve çalışanlarına bu alanda sürekli eğitim vermek ve sistematik kontrol ile ilgili olarak yasa ve yönetmelikleri dikkate almak zorundadır. Çalışmalar tasarlanırken öğrencilerin yaşları, yetenekleri, fiziksel ve zihinsel olgunlukları dikkate alınır.

Van Dij, vd., (2015) yaptığı çalışmada, gelişmekte olan ekonomiler, eğitimin kapsamını ve kalitesini artıran çeşitli çevrim içi olanaklardan faydalanabileceği, yüz yüze iletişimi ve katılımcı yaklaşımını içeren karma eğitim tercih edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca çalışmada, personeller için, küçük kapalı eğitim çabaları, çok yönlü önleyici programların bir parçası olarak geliştirilmiş eğitimler geniş çaplı yapılan eğitimlerden daha az kapsamlı ve daha az faydalı olduğu belirtilmiştir. İSG uzmanlarının diğer kuruluşlarla iş birliği yapması, yeterli hizmet alamayan işçi gruplarına ulaşma olanağı bulurlar. İSG çalışmalarında uluslararası iş birliğinin artırılması gelecek için bir hedeftir. En çok ihtiyaç duyulan profesyonellere ve kayıt dışı sektör gibi yüksek riskli işlerde yeterince hizmet alamayan işçilere yönelik İSG eğitimlerinin verilmesidir. Bu doğrultuda İSG'yi ulusal gündemde üst sıralara yerleştirilmesi için ulusal mevzuat ve hükümet desteği sağlanması gereklidir.

Pingle (2012), öğrencilerin gelecekteki mesleklerine ve ilerleyen yıllarda alacakları eğitimlere hazırlanmaları açısından İSG'nin oldukça önemli olduğunu belirtmiştir. Günümüzde, eğitim süreci boyunca öğrencilerin güvenliğini sağlamakla yükümlü olan otorite okuldur. Bu görevi yerine getirmek için okullar, okul faaliyetleri ve çevreyle ilgili risk değerlendirmesine dayalı önleyici tedbirleri almaktan yasal olarak sorumludurlar. İSG eğitiminde, özel önlemler oluştururken okul, ağırlıklı olarak bireysel konuların eğitiminde öğrencilere yönelik olası tehditleri tespit eder, okul içindeki hareketi öğrencilerin okul tarafından düzenlenen çeşitli etkinliklere katılmasını sağlar. Daha sonra eğitim kurumu, öğrencilerine ve çalışanlarına bu alanda sürekli eğitimler verir ve sistematik kontrol ile ilgili yasal yükümlülüklerle uyulup uyulmadığını denetler. Bu çalışmalar yürütülürken öğrencilerin bireysel farklılıkları olan yaşları, yetenekleri, fiziksel ve zihinsel olgunlukları dikkate alınır.

Threeton ve Evanoski (2014) yaptıkları çalışmayla kariyer ve teknik eğitim kapsamındaki güvenlik ve sağlık uygulamalarını araştırmayı, sağlık ve güvenlik programlarının uygulanmasını engelleyen etmenleri belirlemeyi, okullarda güvenli bir eğitim-öğretim ortamı oluşturma yolunda ek bilgi vermeyi amaçlamıştır. Araştırmacılara göre programların gelişmiş öğrenmeyi ve beceri gelişimini teşvik etmek için tutarlı bir şekilde kabul edilebilir güvenlik standartlarını yansıttığını varsaymak mantıklı görünse de sonuçlar okullardaki iş güvenliği ve sağlığı uygulamalarıyla ilgili endişeler olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın diğer bir sonucu ise verilen Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü (CTE) eğitiminin personeller için yararlı olduğudur. Bu eğitimler sayesinde okul yöneticileri ve eğitimcileri; yaşanabilecek yaralanmaların ve yaralanmalar sonucu meydana gelebilecek uzuv kayıplarının önüne geçilmesi konusunda farkındalık kazanmıştır.

Ahmad ve Hamid (2022), öğrenciler ve öğretmenler için güvenlik, sağlık ve çevre konularındaki belirli özelliklerin daha da geliştirilmesi amacıyla uygulanması gereken bir çerçeve plan olduğunu belirtmektedir. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerindeki kaliteli eğitim hedefine ulaşmaya da İSG'nin sağladığı güvenli okullar da yardımcı olabilmektedir. Çalışmada bunun nedenini, güvenli bir okul kurulduğunda okulun öğrencilerin, öğretmenlerin ve okulun başarısını artıracakları ön görülmektedir. Ayrıca çalışmada güvenli okul ile okulların, elde ettikleri başarıların daha kaliteli olacağı, okulların performanslarının daha çok yükseleceği iddia edilmektedir. Çalışmada bu sebeplerden dolayı sürdürülebilir kalkınma hedefleri aynı zamanda sürdürülebilir şehirler ve toplumların güvenli okul çerçevesi fikriyle de ilişkili olduğundan bahsedilmektedir. Bunun nedeni, şehir okulları ve kırsal okullar gibi çeşitli okul türlerinin bulunmasıdır. Bu nedenle şehir içi alanlar gibi güvenli okullar oluşturmak, hükûmetin sürdürülebilir kalkınma hedeflerindeki bazı hedeflerini gerçekleştirecektir. Güvenli bir okul çerçevesi fikrinin varlığı, okullarda ciddi veya ciddi olmayan kaza riskini azaltabilecektir.

Sonuç ve Öneriler

Değişen zaman ve şartlarla beraber okullarda meydana gelen risk ve kazaların türlerinde de farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, geçmişte hoşla gitmeyen bir şaka, ciklet çiğneme, gülme ya da arkadaşına vurma davranışları disiplin suçu olarak değerlendirilirken, günümüzde akran zorbalığı, şiddet, madde bağımlılığı gibi davranışlar disiplin suçu olarak değerlendirilmektedir. Okullarda meydana gelen riskli ve tehlikeli durumlara karşı tedbir almak zorunlu bir durum hâline gelmiştir. Bu zorunluluk okullarda "okul sağlığı ve güvenliği", "İSG" kavramlarını gündeme getirmiştir. Ülkemizde meydana gelen kaza oranları bakımından Avrupa ve dünya sıralamasında üst sıralarda olduğu görülmektedir.

Okul sağlığı ve güvenliği ile ilgili yapılan literatür taramasında ulaşılan sonuçlar şunlardır; okullarda öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personellerin, yaşanabilecek riskli durumlar ve tehlikelere karşı korunmasında birinci derecede sorumluluk okul müdüründedir. Bu sıralamayı, öğretmenler ve diğer çalışanlar takip etmektedir. Okullarda meydana gelebilecek kazaların önüne geçmek için kazaya yol açabilecek değişkenlerin ortadan kaldırılması oldukça önemlidir. Bunun için risk ve tehlikelerin önüne geçebilmek kontrol listeleri, okul risk değerlendirme envanteri vb. araçlardan yararlanılmaktadır. Okullardaki okul sağlığı ve güvenliği ile ilgili uygulamaların takibini dünyada DSÖ; ülkemizde SB ve MEB yapmaktadır. Çalışmada ulaşılan diğer bir sonuç ülkelerin gelişmişliklerinin İSG ve okul sağlığı ve güvenliğinin doğru, eksiksiz uygulanmasıyla paralellik gösterdiğiidir. Bunun temel nedeni ise ülkelerin ekonomik kaynaklarının başında iyi yetişmiş, eğitilmiş ve sağlıklı insan gücünün gelmesidir.

Sonuç olarak "sağlıklı bir okul ortamı oluşturmak" için okullarda alınması gereken bazı önlemler vardır. Bunlar: okul ecza dolabının eksiksiz ve güncel olması, zeminlerin ve merdivenlerin kaygan olmaması, okul yönetici, öğretmen ve personellerin okul sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimlere tabi tutulması, okullarda camlı kısımların azaltılması, yangın söndürme cihazlarının bakımlarının ve kontrollerinin düzenli yapılması, yangın ve gaz sensörlerinin montajının yapılması, çalışıp çalışmadığı kontrol edilmesi, okul bahçesine yabancı araç girişlerine izin verilmemesi ve yabancı kişilerin okul bahçesine ve içerisine alınmamasıdır. Ayrıca yetkili kurum ve kuruluşlarca okulların, okul sağlığı ve güvenliği ile İSG konularında düzenli olarak denetimlerinin yapılması, okul idarelerinin ilgili kanun ve yönetmeliklere uygun olarak okul sağlığı ve güvenliği çalışmalarını uygulayıp uygulamadıklarının denetimlerinin yapılmasıdır. Çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç, İSG ve okul sağlığı-güvenliği konularında okul yöneticileri, öğretmen ve diğer personellerin farkındalık düzeylerinin düşük olmasıdır. Okul güvenliği konusunda farkındalık düzeyinin arttırılabilmesi için lisans eğitim programlarında ders olarak yer alması, hâlihazırda görevli personeller için hizmet içi eğitimler, seminerler ve bilgilendirmelerin yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynaklar

- Acar, İ. (2014). *İSG profesyonellerinin çalışma koşulları ile İSG hizmeti alınan ve alınmayan iş yerlerinde iş kazası ve meslek hastalığı sıklığının değerlendirilmesi*. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi.
- Alpagut, G. (2013). *6331 Sk'nun çalışanların eğitimi, acil durum, risk değerlendirmesi, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta mesleki eğitime ilişkin hükümleri ve bu hükümlere yönelik yayımlanan ikincil mevzuat hükümleri*. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.
- Ahmad, N. K. L. ve Hamid, S. S. (2022). Occupational safety, health and environment (oshe) in school framework. *Journal of Engineering and Health Sciences*, 5(1), 138-148.
- Arabacı, N. (2018). A general view of "health and safety in schools" In Turkey within the context of occupational health and safety. *Educational Sciences Research in the Globalizing World*, 562-571.
- Ateş, H. İ., Kırkıncıoğlu, M., ve Teke, A. (2022). Eğitim sektöründeki engelli çalışanların iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili karşılaştıkları sorunların incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 12(2), 411-425.

- Balcı, A. (2007). *Etkili okul geliştirme kuram uygulama ve araştırma*. Pegem.
- Baznabaz, M. Ş., Akın, M., Elgörmüş, Y., Özmen, Ş., ve Böçkün, M. (2023). Okul ortamında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların doküman analizi ile incelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10(1), 208-223.
- Canoğlu, H., Kaçar, E., Abdan, Ş., Aba, E. ve Dağ, H. (2023). Okullarda iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ile bir ilkokula yönelik örnek risk analiz çalışmasının incelenmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 7(25), 307-316.
- Cereci, C. ve Çetin, R. B. (2019). İş sağlığı ve güvenliği mevzuatından kaynaklanan sorumluluklarına ilişkin okul müdürü görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 151-162.
- Çay, E. (2019). Özel eğitim okulu yöneticilerinin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik görüşleri. *Education Sciences*, 14(1), 1-16.
- Çiçek, Ö. ve Öçal, M. (2017). Türkiye ve Avrupa Birliği'nde iş kazası verilerinin karşılaştırmalı analizi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16), 616-637.
- Delionü, Ö. ve Utlu, Z. (2016). Lise ve dengi okullarda iş sağlığı ve güvenliği ile iş sağlığı ve Güvenliği dışındaki tehlikeler. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1514-1531.
- Ekinci, A., Sümer, S., Bozan, S. ve Çete, U. (2018). Okullarda iş sağlığı ve güvenliği: açımlayıcı karma yöntem. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(3), 1-20.
- Eren, T. (2015). *İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemine giriş*. Atatürk AÖF Ders Kitapları.
- Ergül, A. (2020). *Ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin iş güvenliği bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Erkal, S. ve Yertutan, C. (2012). Çocukların okulda kaza geçirme durumu ve okulda kaza geçirmelerini önlemeye yönelik ebeveyn davranışlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*, 1-11.
- Gökçe, A. (2020). İş sağlığı ve güvenliği açısından iş güvenliği kültürünün önemi üzerine bir odak grup çalışması. *Ergonomi*, 3(2), 82-95.
- Gökdemir, M. H., Büyük, M., Kaçira, M. ve Akbaba, Ş. (2023). Okullara Yönelik İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 7(24), 121-130.
- Gümüş, B. (2016). *Okullarda iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ve öğretmenlerin bu konudaki bilgi düzeylerinin irdelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Karabal, A. (2021). İş sağlığı ve iş güvenliği. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 1-21.
- Karadaş, H. ve Karaca, F. (2023). Almanya ve Türkiye'deki Okullarda Yaşanan Güvenlik Sorunlarının Karşılaştırılması. *Journal of Academic Social Science Studies*, 16(96), 441-472.

- Kök-Sevda, N. (2019). *Okul yöneticilerinin iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ve karşılaştıkları sorunlar*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kastamonu Üniversitesi.
- Osofsky, H. J. ve Osofsky, J. D. (2001). Violent and aggressive behaviors in youth: A mental health and prevention perspective. *Psychiatry. Interpersonal and Biological Processes*, 64(4), 285–295.
- Öz, F. (2019). *Ortaokullarda iş sağlığı ve güvenliği kültürü üzerine sosyolojik bir inceleme: Diyarbakır örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Özay, A. D., Çavdar, P. S. ve Tekir, Ö. (2020). *Okul sağlığı uygulamalarının iş sağlığı ve güvenliği açısından değerlendirilmesi*. İzmir Demokrasi Üniversitesi, Uluslararası sağlık bilimleri kongresi 20-21 Haziran 2020. (www.iches.2020.edu.tr).
- Pingle, S. (2012). Occupational safety and health in India: now and the future. *Industrial health*, 50(3), 167-171.
- Rusu-Zagar, G., Iorga, I., Anghel, S. O. ve Rusu-Zagar, C. (2013). Occupational safety and health in national education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 92, 832-837.
- Sosyal Güvenlik Kurumu. (2017). 2016 Yılı İş Kazası ve Meslek Hastalıkları İstatistikleri. Ankara.
- Sulak, S. A. (2016). Okul sağlığı ve güvenliği. E. Yılmaz, M. Çalışkan ve S. A. Sulak (Ed.), *Eğitim Bilimlerinden Yansımalar* içinde (s. 45-57). Çizgi.
- Şener, S., Fandaklı, S., Yağımlı, M. ve Aslan, T. (2023). Eğitim sektöründe iş sağlığı ve güvenliği. *The Journal of International Scientific Researches*, 8(1), 83-94.
- Threeton, M. D. ve Evanoski, D. C. (2014). Occupational safety and health practices: An alarming call to action. *Career and Technical Education Research*, 39(2), 119-136.
- Tıdjanı, O. (2022). Okullarda iş sağlığı ve güvenliğinin önemi. *TAS Journal*, 2(2), 01-07.
- Tureková, I. ve Bagalová, T. (2018). Knowledge and experiences of safety and health occupation risks among students. *International Journal of Engineering Pedagogy (iJEP)*, 8(5):108-120.
- Türkoğlu, Ç. ve Balkan, B. (2020). Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesine yönelik bir alan araştırması. *Kırklareli Üniversitesi Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi*, 6(2), 216-237.
- Tokpinar, M. (2019). *Eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliğinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Uğuz, Ş. ve Tekindal, M. (2021). Nitel araştırmalarda anlatı araştırmasının tanımı, kapsamı ve süreci. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 21(1), 85-124.
- Uzun, S. S. (2019). *Mesleki ve teknik okullarda iş sağlığı ve güvenliği bilinci*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tarsus Üniversitesi.
- Van Dijk, F. J., Bubas, M. ve Smits, P. B. (2015). Evaluation studies on education in occupational safety and health: inspiration for developing economies. *Annals of global health*, 81(4), 548-560.

- Çelikel Yiğiter, S. (2019). Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliğinin tarihsel gelişim süreci. *Sosyal Bilimlerde Yeni Araştırmalar içinde* (s. 213-226), Berikan.
- Yivli, İ. ve Kuzucuoğlu, A. H. (2020). İstanbul Zeytinburnu ve Fatih ilçelerindeki anaokullarında çalışan öğretmenlerde, iş sağlığı ve güvenliği alanında farkındalık oluşturma uygulamaları. *Ohs Academy*, 3(2), 144-155.
- Yusoff, N. B. M., How, V., Azmi, E. S. B. ve Othman, K. B. (2019). The educator's perspective: knowledge, attitude and practices on occupational safety and health at school among primary and secondary school teachers. *Malaysian Journal of Public Health Medicine*, 19(1), 184-190.
- Yüksel, Ö. (1998). *İnsan kaynakları yönetimi*. Gazi.

İnternet Kaynakları

- Demir, F. (2012). İş sağlığı ve güvenliği yasa tasarısı-1:İş kazaları kader değildir!, www.gozlemgazetesi.com [08.06.2019].
- <http://www.ilo.org/global/topics/safety-andhealth-at-work/lang--en/index.htm> [11.06.2024].
- http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari [29.05.2024].
- <https://web.archive.org/web/20200727160114/http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/sibelerkalcananyertutan.pdf>
- Kurt, R. (2022). İSMMMO'dan iş güvenliği sorunlarına çözüm önerisi. <http://www.dunya.com/ismmmodan-iguvenligi-sorunlarina-cozum-onerisi151676yy.htm> [29.08.2022].

Extended Abstract

In human life, the concepts of information, communication and technology are in constant interaction. In this interaction, there are radical changes in the social and economic fields in societies in the current century. Along with these changes, managerial structures are constantly changing themselves and making great efforts to adapt to these conditions. With these changes, it is seen that the health, safety and labour sector, which protects the employee, employer and workplaces within the framework of normal rules, is an important area where serious studies should be carried out. The main purpose of this field is to protect employees from the negative effects of the workplace. The International Labour Organization (ILO) defines the discipline of occupational health and safety (OHS), whose main purpose is to provide a comfortable and safe workplace for employees, as practices aimed at maximising and ensuring the physical, mental and social well-being of employees. In addition, another function of OHS is to ensure the continuity of these services and to prevent the deterioration of employees' health due to working conditions (Eren, 2015). and the necessary protective measures can be implemented. The OHS management programme in educational institutions should be implemented in accordance with the management strategy and regularly and continuously improved. However, school principals often do not devote much time to such issues because of the additional cost to them. A successful management programme in the field of occupational health and safety should not only fulfil the requirements defined in the law, but also increase the commitment of all relevant groups to the educational institution by creating a positive working environment and creating the right image. In addition, thanks to these measures, moral and material damages can be minimised in case of possible negativities (Şener et al., 2023). In the literature research, the measures to be taken for

healthy school environments are as follows; the school medicine cabinet should be complete and up-to-date, the floors and stairs should not be slippery, school administrators, teachers and staff should be subjected to training on school health and safety, glazed parts in schools should be reduced, maintenance and controls of fire extinguishers should be carried out regularly, fire and gas sensors should be installed and checked whether they are working, foreign vehicles should not be allowed to enter the school garden and foreign people should not be allowed into the school garden and inside. In addition, regular inspections of schools by authorised institutions and organisations on school health and safety and OHS issues, inspections of whether school administrations implement school health and safety activities in accordance with the relevant laws and regulations. In addition, in the literature review, the awareness levels of school administrators, teachers and other personnel on OHS and school health and safety issues are low. In the study, it was concluded that these concepts should be included as a course in undergraduate education programmes, in-service trainings, seminars and information should be provided for the personnel on duty in order to raise awareness levels about school safety.

